

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor — Uredniški odbor časopisa: Anton Miklavčič — predsednik, inž. Franc Indihar — namestnik. Člani: Marija Lambergar, Tine Rojina, Rina Lupša, Darinka Fajdiga, Anica Rozman, Meri Kadoič, inž. Alenka Korče, Peter Gunčar, Ivan Mauser, Miloš Štampihar in Jože Javornik. Telef. št. 2881 do 2884. Tisk: CP Gorenjski tisk v Kranju

LETO VI. ● 17. IX. 1963 ● ST. 8

tekstilec

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Poslovno poročilo za I. polletje

Zaradi obsežnosti poročila ne objavljamo v celoti, temveč le tista poglavja oziroma podrobnosti, ki so splošno zanimiva za vse člane kolektiva, in o katerih je potrebno, da jih člani kolektiva vsaj deloma poznamo in razumemo. Sem spada:

— KOLICINSKA IN VREDNOSTNA IZPOLNITEV PLANA PROIZVODNJE

— DOSEŽENA STORILNOST
— GIBANJE ZAPOSLENIH
— PREGLED NOMINALNIH MESEČNIH CISTIH OSEBNIH DOHODKOV V ZADNJIH LETIH NA POVPREČNO ZAPOSLENEGA.

— INVESTICIJSKA DEJAVNOST

— KOMERCIALNO POSLOVANJE

— FINANČNO POSLOVANJE
— SPLOSNA SITUACIJA

(Nekatera teh poglavij objavljamo v celoti, kot jih navaja poročilo, od nekaterih pa le izvlečke).

KOLICINSKA IN VREDNOSTNA IZPOLNITEV PLANA PROIZVODNJE

Tu si oglejmo diagrame, ki prikazujejo izpolnjevanje količinskega plana proizvodnje za posamezne mesece od januarja do julija in kumulativno za prvih šest mesecev v posameznih ekonomskih enotah. Vsi podatki so izraženi v odstotkih! (tudi na 2. strani!)

Diagrami kažejo, da ekonomske enote postavljene proizvodnji plan v globalu izpolnjujejo še kar zadovoljivo. So pa nastale določene razlike pri izpolnjevanju asortimenta pri preji in tkaninah (Glej izpolnjevanje plana asortimenta in vrednostno!), kar je veidel nastopilo zaradi objektivnih ovir, deloma pa tudi zaradi subjektivnih činiteljev. Tako so premik asortimenta v predilnicah od proizvodnje česane preje na miko zahtevale predvsem razmere v tkalnicah, ki zaradi vključitve novega strojnega parka — avtomatskih statev KOVO — še niso bile sposobne dovolj hitro doseči predvidene proizvodne rezultate v asortimentu in kvaliteti.

Poslabšani asortiment pri tkaninah nasproti planiranemu je nastal predvsem iz naslednjih vzrokov: pri vpeljavi proizvodnje na novih avtomatskih statvah Kovo so nastopile večje težave, delno je izpadla produkcija v drugi izmeni v filmski tiskarni zaradi nepopolno urejene šablonarne, zaradi izpada proizvodnje sanforiziranih tkanin, ker je prišlo do tehničnih ovir, in končno zaradi narekovnega asortimenta tkanin za izvoz. Tu bo v prihodnje treba omejiti takoimenovano rezervno proizvodnjo preko zahtevanih izvoznih količin na minimum, ker ta rezerva vnaša v asortiment proizvodnje dokajšnjo zmedo, hkrati pa povzroča pri kašnejši prodaji na domačem tržišču velike težave. Te težave plasiranja so posebno velike, če gre za naročene vzorce, kakršnih domače tržišče sploh ne prenese.

Kljub nedoseganju plana sortimenta pa so letošnji rezultati mnogo boljši od lanskih, v drugi polovici tega leta pa se bodo še izboljšali.

DOSEŽENA STORILNOST

Analiza dosežene storilnosti za prvo polletje tega leta v primerjavi z istim obdobjem lani, kaže naslednji uspeh:

VREDNOST PROIZVODNJE PO PLANSKI LASTNI CENI NA IZVRŠENO EFEKTIVNO URO:

V I. polletju 1963
din 1.897 — 107,1 %

V I. polletju 1962
din 1.774 — 100,0 %

DVIG STORILNOSTI ZNASATOREJ — 7,1 %

VREDNOST PROIZVODNJE PO PLANSKI LASTNI CENI NA POVPREČNO ZAPOSLENEGA:

V I. polletju 1963
din 2.121.697 — 107,7 %

V I. polletju 1962
din 1.970.684 — 100,0 %

DVIG STORILNOSTI ZA 7,7 %

Nasproti lanskemu letu smo torej letos dosegli za 7,7 % večjo storilnost. Glavni činitelji za ta uspeh so: zadovoljiv način razdeljevanja osebnih dohodkov, izboljšave tehnološkega procesa na raznih delovnih mestih in nekateri ukrepi v razporejanju proizvajavcev.

(Razlika v odstotku dosežene povečane storilnosti na število

poprečno zaposlenih nasproti doseženi na vložene efektivne ure nastopa zaradi različnega obsega raznih izostankov in opravljenega nadurnega dela v istem obdobju lanskega in letošnjega polletja.)

GIBANJE ZAPOSLENIH

Naslednja razpredelnica prikazuje stanje zaposlenih na začetku leta, zadnjega junija, povprečno število zaposlenih v posameznih ekonomskih enotah in planirano kvoto za enote.

FLUKTUACIJA JE NASLEDNJA:

Vstopilo je v tem obdobju 215 ljudi in izstopilo 239.

VZROKI IZSTOPOV:

Lastna odpoved — 27, redna odpoved s strani podjetja — 4, sporazumna — 38, poizkusni rok — 8, odsluženje kadrovskega roka — 41, upokojitve — 69, samovoljna zapustitev — 32, disciplinski odpust — 4, ostalo — 16.

V tem obdobju torej ni bilo izrazitejših problemov okrog zaposlovanja. Se pa v zadnjih mesecih fluktuacija znatno povečuje, in sicer rastejo lastne odpovedi in samovoljne zapustitve. Takšne

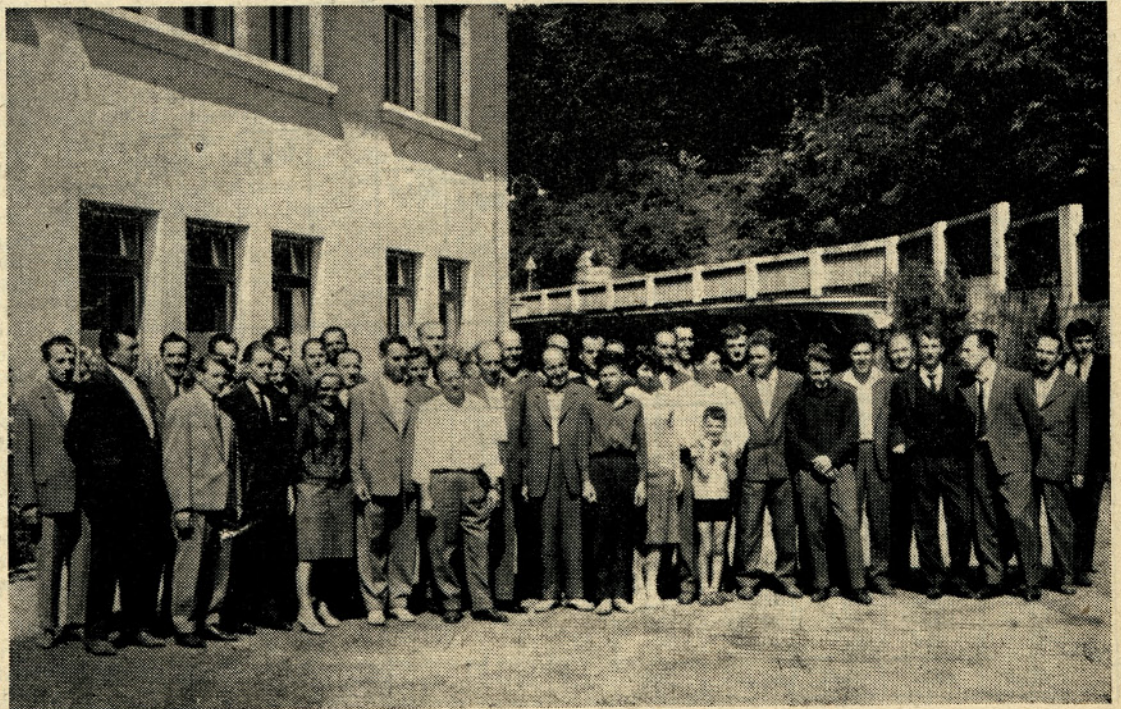
Ekonomske enote	stanje 1. 1.	stanje 30. 6.	povprečno po planu zaposlenih	
Predilnica I	340	312	323	321
Predilnica II	250	239	237	238
Tkalnica I	981	952	956	958
Tkalnica II	724	723	720	725
Plemenitilnica I	401	410	400	410
Plemenitilnica II	135	136	133	131
Gravura	37	38	38	40
Vzdrževalni obrati	235	254	257	263
Kalorična centrala	36	38	37	40
Splošna uprava	264	265	268	265
Skupaj	3383	3367	3369	3391
Od tega je vajencev	40	37	39	

Otroci iz Skopja v našem domu v FIESI

Katastrofalni potres, ki je konec julija tega leta hudo prizadel mesto Skopje, je razen veliko človeških žrtev povzročil tudi ogromno materialno škodo. Preko 100.000 ljudi je izgubilo streho in vse svoje imetje. Ker je bilo preko tri četrtine stanovanjske površine uničene oziroma onesposobljene za uporabo, je bilo takoj po potresu potrebno evakuirati iz Skopja vse tiste, ki niso mogli biti vključeni v reševalno akcijo obnove mesta in gospodarstva. Tako je bilo nastanjenih v raznih krajih naše države tudi več tisoč skopskih otrok, ki so ob tej katastrofi izgubili svoje domove in mnogi tudi svoje starše. Tudi naša republika je sprejela večje število teh otrok, ki so bili preko poletnih mesecev nastanjeni v raznih dijaških domovih in delno tudi v šotorskih taboriščih. Z nastopom jeseni pa je bilo treba to vprašanje na novo urediti. Po eni strani ni možno bivanje pod šotori preko zime, po drugi strani je treba izprazniti dijaške domove, da lahko prično z rednim poukom slovenske šole. Končno pa je potrebno tudi za te makedonske otroke organizirati redni šolski pouk.

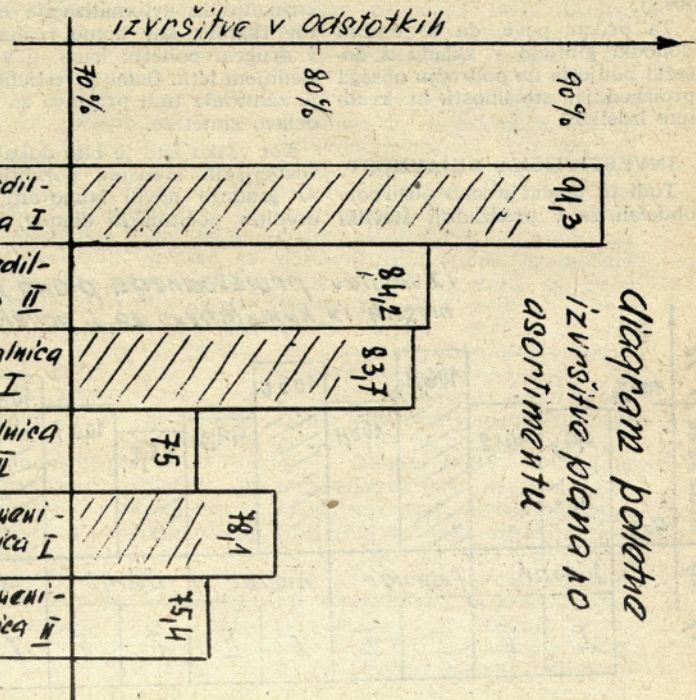
Z ozirom na to je republiški sekretariat za šolstvo pripravil načrt, da se zbere vse te makedonske otroke v Sloveniji v tri centre — od katerih bi bil eden v Fiesi pri Piranu. S tem da se skoncentrira vse te otroke, ki so

(dalje na zadnji strani)

IZ VSEBINE

- Poslovno poročilo za prvo polletje
- Otroci iz Skopja v našem domu v Fiesi
- Tekstilni mojstri iz Maribora na obisku
- Vprašanja, ki zahtevajo odgovore
- Osnova za prihranek na materialu
- Ponovno o poteku nesreče v plemenitilnici I
- Potrebne priprave za skrajšani delovni čas
- Obvestilo
- Uveljavljanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja v tujini
- polletno statistično poročilo o nesrečah
- MODA — tokrat za moške
- Kako je v Novigradu
- Pokal v Preboldu
- Čas dopustov je za nami

Tekstilni mojstri iz Maribora na obisku

Clani sekcije tekstilnih mojstrov iz Maribora so obiskali naš kolektiv. Ob prihodu v obrat I jih je pozdravil predsednik sekcije tekstilnih mojstrov tov. Križnar.

Mojstri iz Maribora so si z velikim zanimanjem ogledali obrat I. Od tu so se odpeljali v obrat II. Zelo so se zanimali za avtomate »Kovo«, ki so že v pogonu.

Po ogledu v obratu II so se gostje iz Maribora v spremstvu domačih mojstrov napotili v sejno dvorano, kjer jih je v imenu DITISA pozdravil predsednik tov. Care. Ker so se tovariši še posebej zanimali za produktivnost »Kovo« avtomatov, sta jim to na kratko pojasnila tehnični dir. tov. Care in obratovodja tkalnice II. tov. Slokan. Po končani diskusiji so

tovariši iz Maribora odšli na kosilo v obratu II, ki ga je njim na čast priredil kolektiv »Tekstilindusa«.

Po kosilu so se mojstri iz Maribora v spremstvu 5 članov sekcije tekstilnih mojstrov iz Kranja odpeljali na kratek izlet po Gorenjski. Obiskali so Bled, Drago in Begunje. Od tod so se peljali v grad Podvin, kjer jim je sekcija tekstilnih mojstrov kot svojim tovarišem pripravila skromno zakusko.

Ob 18. uri zvečer je prišel čas odhoda. V imenu mojstrov iz Maribora se je predsednik tov. Grosman zahvalil za gostoljubnost, ob-

(dalje na zadnji strani)

Poslovno poročilo za I. polletje

(dalje s 1. strani)
razmere so vladale v našem podjetju že pred petimi leti, in seve-

O OSEBNIH DOHODKIH NE BI PONOVO PISALI, KER SMO JIH OBJAVILI ŽE V ENI PREJSNJIH STEVILK. Objavljamo zato

da niso razveseljive. Vsekakor bo treba poiskati vzroke, da bi se razmere ponovno normalizirale.

le prikaz nominalnih mesečnih čistih osebnih dohodkov za leta od 1961 do 1963, in to:

Leta	po spisku	% odnos	na mestu	% odnos
1961	26.810	100	28.350	100
1962	27.430	102,3	29.020	102,4
1963 (I. polletje!)	29.880	111,5	31.680	111,8

(Če vzamemo lanski indeks 100 %, potem znaša letošnji odstotek po spisku 109,0 in na mestu 109,2).

Ta prikaz pove, da se osebni dohodki gibljejo v skladu z dosežki podjetja na področju obsega proizvodnje, storilnosti in kvalitete izdelkov.

INVESTICIJSKA DEJAVNOST

Tudi to poglavje smo obširneje obdelali že v predzadnji številki

lista. Omenili bi le, da je bila ta dejavnost predvsem usmerjena v priprave za kompleksno rekonstrukcijo in avtomatizacijo obratov tkalnic, kar bomo realizirali v drugem polletju letos in v naslednjem letu. Delne investicije pa je zahtevala tudi priprava za predelavo sintetične.

Kot vsako leto je bilo dokaj investicijskih sredstev porabljenih za gradnjo novih stanovanj, za ureditev počitniških domov, in v

KOMERCIALNO POSLOVANJE

Prodaja in izvoz:
Prodaja na domačem tržišču je potekala dokaj ugodno, nasproti lanskemu letu pa veliko ugodnejše. Na domači trg in v izvoz smo prodali 98 % ustvarjene proizvodnje. Seveda pa podjetje težijo še lanske prekomerne zaloge gotovih izdelkov, vendar so izgledi, da se bo stanje do konca leta še popravilo.

V prvem polletju smo tako prodali na domačem tržišču 79 % od planirane količine, 21 % pa v izvoz.

Letno planirano izvozno zadolžitev v višini okoli 9 milijonov tekočih metrov tkanin, v skupni vrednosti 1,8 milijona dolarjev, je podjetje pokrilo s 4,615.000 metri izvoženih tkanin, v vrednosti 947.000 dolarjev ali z 52 odstotki.

Nabava in uvoz:
V splošnem nabava ni imela posebnih problemov, razen že obi-

čajnih pri nabavi osnovnih surovin preko Matreza.

Pregled zalog kaže naslednjo sliko: podjetje je sorazmerno slabo založeno z osnovnimi surovinami in pomožnim izdelavnim materialom, malenkost preveč z režijskim materialom, medtem ko predstavljajo zaloge gotovih izdelkov in še posebno nedovršene proizvodnje pereč problem, ki ga bo v doglednem času treba zadovoljivo rešiti. Ta problem povzročajo predvsem nastale tržne razmere in deloma tudi notranje težave. Tu bi omenili, da imamo prekomerne zaloge surovega blaga

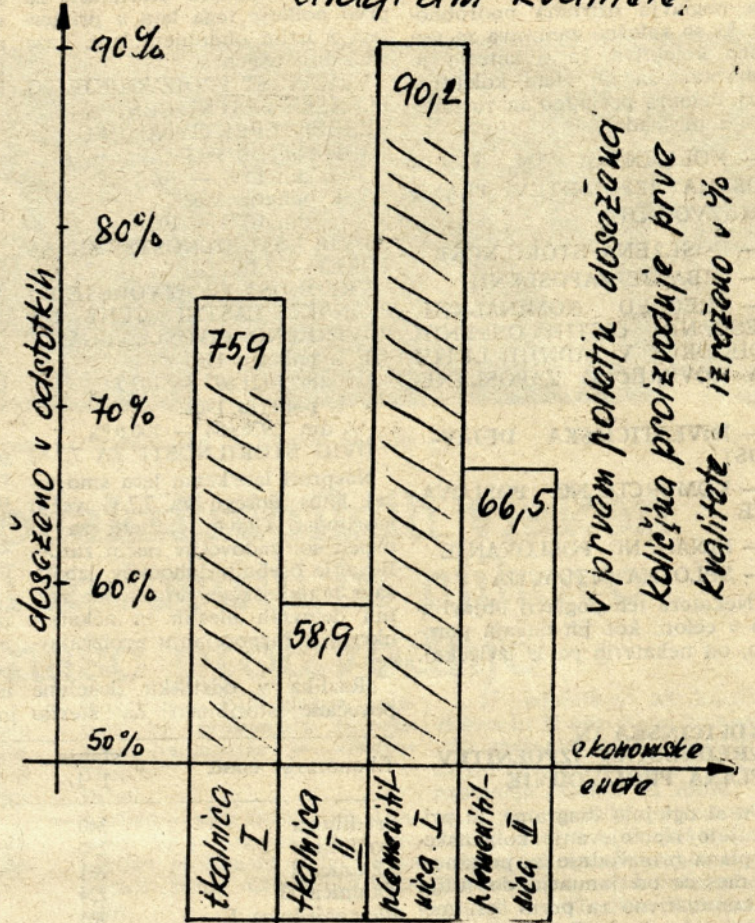
Višina ostanka za proste sklade podjetja (vzeta iz delitve celotnega dohodka) dovolj jasno kaže težave, v katerih se nahaja naše podjetje in vzporedno vsa tekstilna industrija, ker je pretirano obremenjena z administrativno gospodarskimi posegi v primerjavi z ostalimi vejami industrije. (Po delitvi ima podjetje samo 146 milijonov dinarjev prostih skladov).

SPLOŠNA SITUACIJA

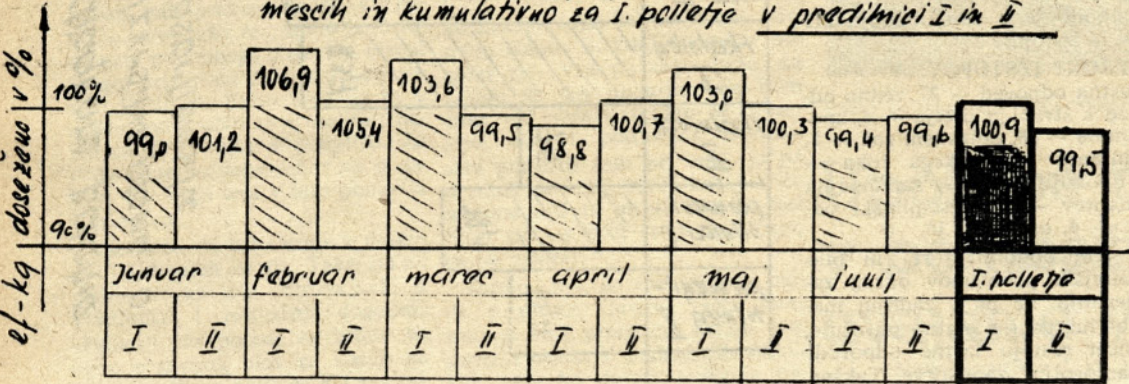
Dosežene rezultate gospodarskega poslovanja v prvem polletju tega leta lahko ocenimo kot ugodne, saj so dokaj večji od doseženih v istem obdobju lani.

Postavljeni proizvodni plan smo v globalu izpolnili in enako tudi družbeni plan.

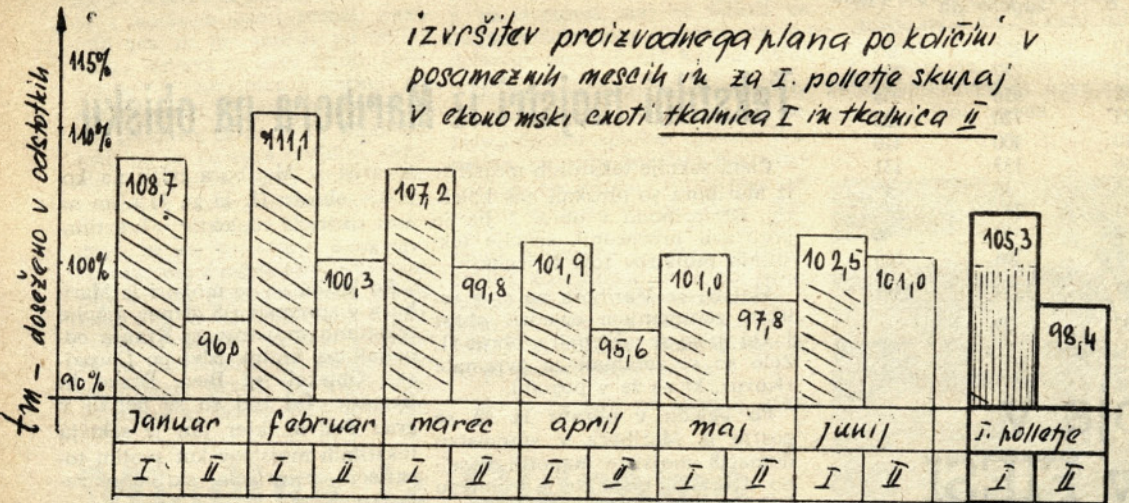
diagram kvalitete

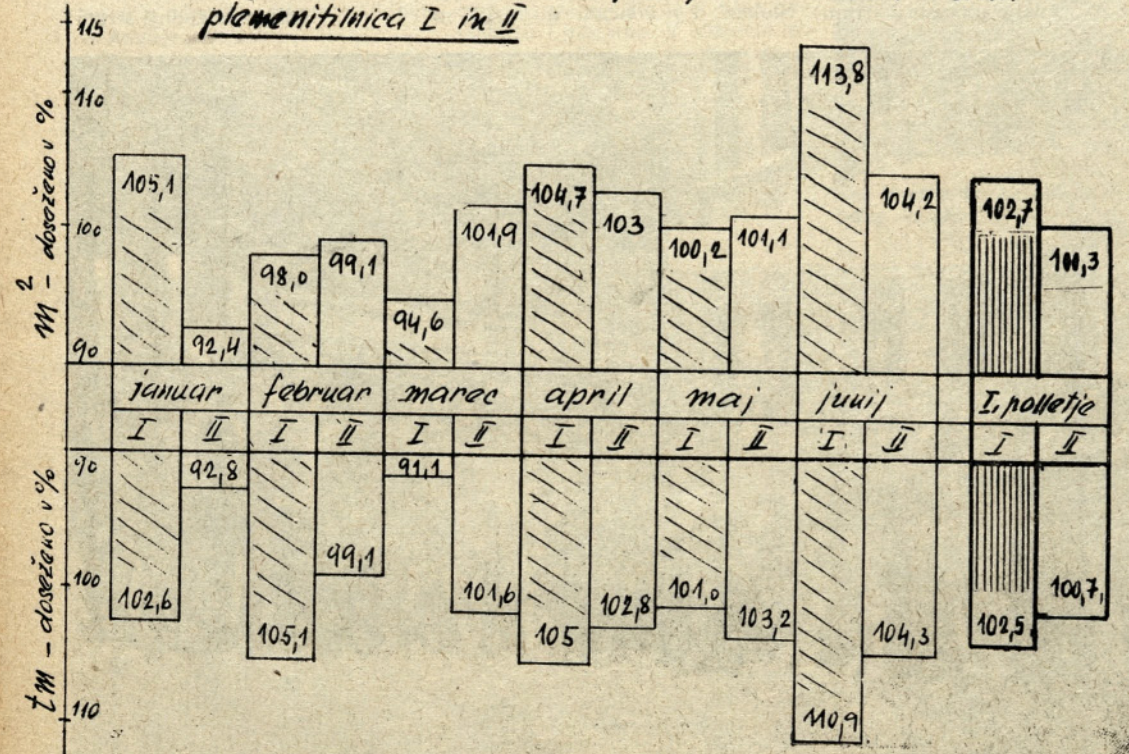
izvršitev proizvodnega plana po količini v posameznih mesecih in kumulativno za I. polletje v predilnici I in II

izvršitev proizvodnega plana po količini v posameznih mesecih in za I. polletje skupaj v ekonomski enoti tkalnica I in tkalnica II

IZVRŠITEV proizvodnega plana po količini v posameznih mesecih in kumulativno za I. polletje v ekonomski enoti plemenitilnica I in II

v nedovršeni proizvodnji zato, ker je, zaradi negotovih in neuravnovešenih komercialnih razmer na domačem tržišču, še vedno ugodneje iz surovega blaga narediti primerno dodelavo, kot pa bi bili nekurantni in desensko zastareli gotovi izdelki.

Pri zalozah je treba še pripomniti, da pred leti postavljeni normsativ zaloz zaradi nastalih gospodarskih razmer več ne odgovarja. Po naši oceni bi moral biti vrednostno nekako za 30 % v povprečju večji.

FINANČNO POSLOVANJE

Novi gospodarski sistem je prinesel med drugim tudi novo disperzijo dinarja, s tem pa znatno povišanje cen osnovnih surovin in reprodukcijskega materiala; kot posledico pa seveda tudi močno povečane potrebe po obratnih sredstvih. Če k temu dodamo še sorazmerno težavno prodajo gotovih izdelkov in pojačano zahtevo po ohranjanju in razvoju proizvodnih sredstev — zaradi njihove zastarelosti in izrabljenosti — kjer smo morali z lastnimi sredstvi skrbeti za preprečitev stagniranja proizvodnje, je razumljivo, da se je podjetje, kljub najetemu kreditu za občasna obratna sredstva (v povprečni višini 1,5 milijarde dinarjev), in kljub razumevanju banke, nahajalo vedno v hudi denarni stiski.

Ceprav še zdaleka nismo prebrodili težav, ki so nas v prvem polletju spremljale pri osvajanju novih tehnoloških postopkov in možnosti, smemo vendar trditi, da smo na določenih področjih dosegli zadovoljiv uspeh. Posamezni obrati pa bodo morali v drugem polletju napeti vse sile, da bodo dosegli: primerno raven in organizacijo proizvodnje in osvojitve potrebnih tehnoloških postopkov. Le tako bodo v prihodnjem letu lahko obratovali s polnim uspehom in efektom.

Uspelo nam je povečati produktivnost za 7,7 %.

Treba pa bo posvetiti posebno pozornost naslednjim vprašanjem in problemom: poboljšanju kvalitete, znižanju nedovršene proizvodnje, uvajanju ekonomičnejšega asortimenta izdelkov ter uspešni osvojitvi in organizaciji novih tehnoloških postopkov.

Potek prodaje nam daje upanje na zadovoljivo situacijo ob koncu leta, medtem ko izvozne zadolžitve izpolnjujemo dobro.

Obseg osebnih dohodkov je stabiliziran in vsklajen v okviru ostvarjenih gospodarskih dosežkov podjetja.

Prosti skladi podjetja komaj pokrivajo anuitete za že najete oziroma bolje rečeno naložene kredite za obratna sredstva in gradnjo stanovanj. Tako se zapirajo podjetju vse možnosti za normalni razvoj in saniranje, ker pri teh pogojih nima sredstev za osnovne gospodarske potrebe, kot so: obnove zastarelih in izrabljenih osnovnih sredstev za vključevanje v mednarodno delitev dela, za vzporedno korakanje s tehničnim razvojem in napredkom v svetu in končno za pokritje določenih povprečnih zahtev družbenega standarda. Takšno stanje povzroča po našem mnenju dejstvo, da je namreč tekstilna industrija nesorazmerno preveč obremenjena nasproti ostalim vejam industrije, in pa stalno zviševanje cen reprodukcijskega materiala ter povečevanje fiskalnih dajatev pri »strogo zamrznjenih cenah«
tekstilnih izdelkov.

Če upoštevamo, da je v bližnji prihodnosti pred nami še uvedba skrajšanega delovnega časa, katerega niti naše podjetje niti ostala tekstilna industrija ne bo mogla uspešno izvesti pri obstoječih pogojih, potem je razumljivo, da bodo potrebne določene olajšave s strani družbenih dajatev ali pa kaka druga rešitev.

VPRAŠANJA

pojasnjuje

ki zahtevajo

ODGOVORE

Uveljavljanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja v tujini

Dejstvo je, da se naše podjetje imenuje TEKSTILINDUS. Vsak se po svoje trudi, da bi to ime prišlo do potrebne veljave in uporabe, kar bi bilo edino pravilno. Kljub vsemu pa, še vedno dobivamo razne dopise na Tiskanino in Inteks. To seveda ni nič čudnega, če pa tudi oba obrata še vedno nosita svoje stare nazive, in to: v obratu I imamo še vedno ogromni napis Tiskanina, v obratu II pa mnogo skromnejšega — inteks.

VPRAŠANJE: KDAJ BODO STARI IN NEVELJAVNI NAPISI ODSTRANJENI OZIROMA ZAMENJANI S PRAVILNIM?

Člani v obratu II se pritožujejo, da nekateri šoferji drviyo mimo obratov kot na glavni cesti. Če koga posebno prestrašijo pa uživajo in se smejejo. Razumljivo je, da tako ne gre.

VPRAŠANJE: KDO JE ODGOVOREN ZA TAKSEN ODNOS SOFERJEV? KAKO MISLI LE-TA ZADEVO UREDITI?

Polletno statistično poročilo o nesrečah

STATISTIČNO POROČILO IN ANALIZA NESREČ za I. polletje 1963

Število nesreč pri delu in na poti v službo

V obratu I se je ponesrečilo 37 oseb pri delu in 7 oseb na poti v službo; skupaj se jih je ponesrečilo 44.

V obratu II se je ponesrečilo 26 oseb pri delu in 5 oseb na poti v službo; skupaj se jih je ponesrečilo 31.

V podjetju skupaj se jih je ponesrečilo 63 oseb pri delu in 12 oseb na poti v službo, torej 75 oseb.

Izpad delovnih dni za nesreče pri delu in na poti v službo

V obratu I je izpadlo 369 delovnih dni zaradi nesreč pri delu in 57 delovnih dni zaradi nesreč na poti v službo.

Skupaj je izpad 426 delovnih dni.

V obratu II pa 407 delovnih dni zaradi nesreč pri delu in 159 delovnih dni zaradi nesreč na poti v službo, oziroma skupaj 566 delovnih dni.

V podjetju je skupaj izpadlo 776 delovnih dni zaradi nesreč pri delu in 216 delovnih dni zaradi nesreč na poti v službo, torej 992 delovnih dni.

Povprečno delovnih dni na 1 nesrečo za celo podjetje

Pri delu 12,16 delovnih dni, na poti pa 18 delovnih dni.

Nesreče na sto zaposlenih za celo podjetje

Pri delu 1,85 odstotka, na poti 0,35 odstotka.

Pogostnost 19,71, resnost 260,7

(glej prilogo tabela I.)

Izplačana denarna sredstva

za nesreče pri delu 846.492 din

za nesreče na poti v službo 188.354 „

Skupaj 1.034.846 din

Izguba narodnega dohodka

Izpad 992 delovnih dni = 7936 delovnih ur

7936 ur po 810 dinarjev = 6.428.160 dinarjev

Nesreče po nomenklaturi vzrokov poškodb

	oseb
na pogonskih strojih	1
na delovnih strojih	19
na dvigalih	1
na kotlih in posodah pod pritiskom	1
na napravah za mehanični prenos energije	4
na prometnih sredstvih	2
z ročnim orodjem	10
z raznim materialom	6
z železom, stroji in strojnimi deli pri montažah	12
s snovmi v tekočem stanju, kisline, lugi	1
na delovnih potih, prehodi, stopnicah	5
na delovnih mestih, odrih, lestvah	1
na poti v službo	12
skupaj	75

I. Nesreče pri delu

Po številu in izpadu delovnih dni, povprečju izpadlih dni na nesrečo in odstotku na vse zaposlene po obratih

Obrat	Povprečno število zaposlenih	Nesreče pri delu			Izpad del. dni	Povprečno del. dni	Na 100 zap. slemenih v %
		smrtne	ostale	Skupaj			
predilnici	560	—	11	11	95	8,64	1,96
tkalnici	1676	—	21	21	301	14,33	1,25
plemenitilnici	533	—	12	12	114	9,50	2,25
vzdrž. obrati	332	—	16	16	241	15,06	4,82
režijski	299	—	3	3	25	8,33	1,—
skupaj	3400	—	63	63	776	12,16	1,85

V zadnjih letih je marsikateri član delovnega kolektiva potoval v inozemstvo; nekateri službeno po uradnih poslih podjetja, še več pa zasebno — bodisi po kakih opravih, zaradi obiska sorodnikov, ali pa kot turist. Brez dvoma ima tudi v bodoče znatno število članov delovnega kolektiva take načrte. Ker je tudi pri potovanju v tujino treba vedno računati z različnimi nepredvidenimi in nezaželenimi dogodki, kot je to na primer nenadno obolenje ali nezgoda, je prav, če se prizadeti na kratko seznanijo s predpisi, ki veljajo v primeru, da nekdo potrebuje zdravniško pomoč v tujini.

Pred kratkim je bil sprejet pravilnik o uveljavljanju pravic iz zdravstvenega zavarovanja v tujini, ki je v uporabi od 1. avgusta 1963 dalje. Namen tega pravilnika je, da zagotovi osebam, ki so zavarovane po zakonu o zdravstvenem zavarovanju, za čas njihovega bivanja v tujini zdravstveno varstvo in to na račun sklada zdravstvenega zavarovanja, pa da se obenem ta sklad izogne nepotrebnim stroškom oziroma izdatkom.

Pravico do popolnega zdravstvenega varstva v tujini imajo zavarovanci, ki so v rednem delovnem razmerju pri jugoslovanskih organih, zavodih ter gospodarskih in drugih organizacijah v tujini; ostali (osebe na strokovni izpolnitvi, osebe, ki so poslani službeno v tujino zaradi izvedbe določene naloge itd.) pa imajo pravico do popolnega zdravstvenega varstva šele po preteku šestih mesecev bivanja v tujini. Za čas prvih šest mesecev bivanja v tujini pa imajo take osebe pravico do zdravstvenega varstva le, kadar jim je potrebna nujna zdravniška pomoč. Zavarovanci, ki potujejo v inozemstvo po zasebnih opravih, imajo pravico do zdravstvenega varstva, le, kadar jim je potrebna nujna zdravniška pomoč in to praviloma le za prve tri mesece bivanja v tujini.

Pravico do zdravstvenega varstva v tujini na račun sklada zdravstvenega zavarovanja pa imajo tisti zavarovanci, za katerega je bilo pred odhodom v tujino ugotovljeno, da ne bolega za akutnim obolenjem oziroma, da ni podana motnja v njegovem zdravstvenem stanju, ki bi narekovala zdravniško pomoč, ter da ne bolega za kronično ali kakšno drugo boleznijo, zaradi katere bi bilo potrebno daljše ali stalno zdravniško nadzorstvo. Za zavarovanca, ki odhaja v kraje, kjer se podnebje bistveno razlikuje od podnebja v Jugoslaviji, je treba ugotoviti tudi to, ali lahko ta oseba brez škode za zdravje prenaša spremenjene podnebne pogoje.

Zato je kot obvezno predpisano, da mora organizacija, ki pošlje zavarovanca po službenih opravih v tujino, istega predhodno napotiti na pregled k zdravniški komisiji pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje v Kranju — oziroma k pristojnemu komunalnemu zavodu. Pa tudi tisti, ki namerava potovati v tujino po zasebnem opravi, si mora predhodno preskrbeti mnenje zdravniške komisije o svojem zdravstvenem stanju.

Organizacija sme napotiti člana svojega delovnega kolektiva službeno v tujino le, če je bil ta predhodno na pregledu pred zdravniško komisijo in če je ta komisija ugotovila, da ni zoper potovanje ovir v zvezi z zdravstvenim stanjem te osebe. V primeru, da bi zavarovavec potoval v inozemstvo brez predhodnega zdravniškega pregleda ali pa po opravljenem zdravniškem pregledu, pri katerem je dala zdravniška komisija negativno mnenje, sklad zdravstvenega zavarovanja ne prevzame stroškov v zvezi z zdravljenjem te osebe v tujini, marveč jih mora nositi sama organizacija, ki je to osebo poslala v tujino. Enako mora v primeru, če potuje zavarovavec v inozemstvo po zasebnih opravih, nositi stroške zdravljenja v tujini sam, če si ni predhodno preskrbel mnenja zdravniške komisije, oziroma če je potoval v kljub negativnemu mnenju te komisije. Izjemoma prevzame sklad zdravstvenega zavarovanja stroške za nujno zdravniško pomoč tudi v takih primerih, če je bila zavarovani osebi taka pomoč potrebna zaradi nesreče, ki se je zgodila brez njene krivde.

Pravico do zdravstvenega varstva v tujini dokaže zavarovana oseba s posebnim potrdilom, ki ga izda komunalni zavod za socialno zavarovanje. Osebam, ki potujejo službeno v tujino, se izda to potrdilo na podlagi vloženega sporočila o napotitvi zavarovanca v tujino, kateremu je treba predložiti ustrezno zdravniško spričevalo oziroma dokaz o ugotovitvi zdravstvenega stanja. Zavarovancu, ki potuje v tujino po zasebnem opravi, se izda to potrdilo na osebno zahtevo po predložitvi dokaza o ugotovitvi zdravstvenega stanja in potnega lista.

Pravice iz zdravstvenega zavarovanja uveljavljajo zavarovane osebe v tujini praviloma preko diplomatskega ali konzularnega predstavništva Socialistične federativne republike Jugoslavije v dotični državi. Zavarovana oseba dobi od pristojnega predstavni-

drobna pojasnila. M. D.

štva napotnico k zdravniku oziroma v zdravstveni zavod. Odgovorni uslužbenec predstavništva mora pred izdajo napotnice ugotoviti, ali ima dotična oseba pravico do zdravstvenega varstva v tujini na račun sklada zdravstvenega zavarovanja. Ta pravica pa se dokaže ravno s potrdilom, ki ga izda komunalni zavod za socialno zavarovanje, kot smo to navedli zgoraj. Če je zavarovavec zaposlen oziroma če prebiva izven sedeža diplomatskega predstavništva, lahko zahteva tozadevno napotnico za zdravnika oziroma zdravstveni zavod tudi pismeno, vendar pa mora svoji pismeni zahtevi priložiti potrdilo o pravičnosti do zdravstvenega varstva v tujini.

Če se zavarovana oseba zdravi v bolnici in se pričakuje, da bo zdravljenje trajalo dalj kot tri mesece, mora pristojno diplomatsko predstavništvo to takoj sporočiti republiškem zavodu za socialno zavarovanje in mu hkrati dostaviti tudi izvide in mnenja dotične bolnice, zlasti še glede vprašanja, ali je glede na zdravstveno stanje bolnika oziroma ponesrečenca možna njegova premestitev na zdravljenje v Jugoslavijo. Republiški zavod za socialno zavarovanje ugotovi, ali je premestitev bolnika na zdravljenje v domačo bolnico možna in primerna. Če je ta možnost podana, ugotovi tudi, koliko bi znašali stroški za tako zdravljenje v Jugoslaviji in izda odločbo o tem, koliko stroškov za zdravljenje v tuji bolnici bi prevzel sklad zdravstvenega zavarovanja od prvega dne četrtega meseca dalje. Ta odločba se dostavi dotičnemu zavarovancu, ki ima torej možnost odločiti se za nadaljnje zdravljenje v tujini, če plača sam preostali del stroškov.

Obvestilo!

Delavska univerza v Kranju razpisuje letos naslednje tečaje: **Začetni tečaj francoskega jezika.** Tečaj bo po intenzivni magnetofonski metodi in obsega 96 šolskih ur. Bil bi dva- do trikrat tedensko v popoldanskem ali večernem času — po želji slušateljev. Solnina za enega slušatelja bo okoli 11.000 din. Na tečaju so slušateljem na razpolago ustrezni učbeniki.

Tečaj se bo pričel v prvi polovici septembra letos.

Začetni tečaj angleškega jezika. Tečaj bo po intenzivni magnetofonski metodi in obsega 126 šolskih ur. Bo dva- do trikrat tedensko v popoldanskem ali večernem času. Solnina za enega slušatelja je okoli 14.500 din. — Učbeniki bodo na razpolago!

Začetni tečaj nemškega jezika. Tečaj obsega 130 šolskih ur. Bo dva- ali trikrat tedensko v popoldanskem ali večernem času. Solnina za enega slušatelja je okoli 14.600 din. Učbeniki bodo na razpolago.

Delavska univerza razpisuje tudi nadaljevalne tečaje iz francoskega, angleškega in nemškega jezika. Ti tečaji bodo časovno in finančno potekali enako kot začetni.

Nadalje obveščamo interese, da bomo v sodelovanju z Dopisno šolo Ljubljana ustanovili pri Delavski univerzi v Kranju Center dopisne šole. Center bo namenjen kandidatom v oddelkih Dopisne šole Ljubljana. Namen Centra bo, da kandidatom omogoči hitrejši in lažji razumevanje snovi. Programi bodo prilagojeni programom posameznih šol in oddelkov Dopisne šole v Ljubljani (tečaji, seminarji, diskusije, preverjanje znanja, vaje za kontrolo in utrditev snovi). V poštev pridejo: tehnična šola — strojne in elektro stroke.

Kandidat, ki se bo odločil za obiskovanje posameznega tečaja, naj to javi Izobraževalnemu centru našega podjetja. Vsa ostala pojasnila dobe kandidati na Delavski univerzi.

Pregled nesreč v I. polletju in posledice

Obrat	Obrat I						Obrat II						Nesreče na celo podjetje			Obrat I Izpad delovnih dni			Obrat II			Izpad del. dni za celo podjetje			Povpreč. del. dni za celo podjetje			Nesreče na 100 zap. s na ocl. podjet.		
	Nesreče			Nesreče			Nesreče			Izpad delovnih dni			Izpad delovnih dni			Izpad delovnih dni			Izpad delovnih dni			Izpad delovnih dni			Izpad delovnih dni					
	Pri delu	Na poti	Skupaj	Pri delu	Na poti	Skupaj	Pri delu	Na poti	Skupaj	Pri delu	Na poti	Skupaj	Pri delu	Na poti	Skupaj	Pri delu	Na poti	Skupaj	Pri delu	Na poti	Skupaj	Pri delu	Na poti	Skupaj	Pri delu	Na poti	Skupaj			
Predilnica	7	2	9	4	—	4	11	2	13	63	33	96	32	—	32	99	33	132	8,64	18,33	26,97	1,96	—	1,96	6,35	—	6,35			
Tkalnica	6	2	8	15	4	19	21	6	27	51	4	55	250	141	391	301	149	450	14,33	24,17	19,25	1,25	—	1,25	6,35	—	6,35			
Plemenitilnica	11	—	11	1	1	2	12	1	13	109	—	109	5	18	23	114	18	132	9,50	9,90	18,—	2,25	—	2,25	6,35	—	6,35			
Vzdrževal. obr.	12	1	13	4	—	4	16	1	17	139	6	145	102	—	102	261	6	267	15,06	6,—	4,82	4,82	—	4,82	6,35	—	6,35			
Režijski	1	2	3	2	—	2	3	2	5	7	14	21	18	—	18	25	14	39	8,33	7,—	1,—	1,—	—	1,—	6,35	—	6,35			
Skupaj	37	7	44	26	5	31	63	12	75	369	57	426	407	179	586	776	216	992	12,16	18,—	1,85	1,85	—	1,85	6,35	—	6,35			

Potrebne priprave za skrajšani delovni čas

SKLEP O PRIPRAVAH DELOVNIH ORGANIZACIJ ZA PREHOD NA 42-URNI DELOVNI TEDEN

V Uradnem listu SFRJ št. 31 tega leta je ta sklep objavljen z namenom, da bi gospodarske organizacije takoj pričele s potrebnimi pripravami, da bi tako vsaj v doglednem času lahko prešle na skrajšani delovni teden.

Že iz poslovnega poročila je vidno, da bo ta prehod za naše podjetje izredno težak in zapleten, pa je zato še tembolj potrebno, da takoj začnemo iskati možnosti in ustrezne podatke. Prehod namreč ne sme biti zgolj prehod zaradi mode, temveč dobro pripravljen in utemeljen. V tem smislu pa so izredno pomembna priporočila, ki jih omenjeni SKLEP vsebuje.

(Naslednji sestavek je prepis iz Uradnega lista št. 31).

1. Vsem delovnim organizacijam se priporoča, naj se takoj lotijo priprav za prehod na 42-urni delovni teden.

2. V teh pripravah naj gospodarske organizacije predvsem:

a) izdelajo dokumentirane analize ekonomskih, finančnih in drugih učinkov skrajšanega delovnega časa za svoje obrate, delavnice in druge delovne enote, kakor tudi za delovno organizacijo kot celoto;

b) izdelajo razčlenjen podroben načrt organizacijskih in ekonomskih ukrepov, s katerimi zagotovijo v vsaki posamezni fazi skrajševanja delovnega časa tolikšno produktivnost dela in tolikšno uspešnost poslovanja, da bosta omogočali planirani obseg proizvodnje oziroma storitev in vsaj tisto raven osebnih dohodkov in odvajanja v lastne in družbene sklade, ki bi jih ob enakih pogojih dosegale pri 48-urnem delovnem tednu;

c) upoštevajo v svojih predhodnih analizah in načrtih ukrepe, da skrajšani delovni čas ne sme imeti za posledico povečanje nadurnega dela;

d) se orientirajo na odkrivanje in mobilizacijo rezerv, kot so: možnost uspešnejšega poslovanja in doslednejšo razdelitvijo dela na bazi specializacije delovnih organizacij v okviru njihove kooperacije in poslovnega sodelovanja nasploh, upoštevajoč pri tem družbene potrebe in povpraševanje na trgu; možnost znižanja poslovnih stroškov z uporabo standardizacije in tipizacije; možnost boljše uporabe orodja, strojev in naprav, njihove smotrnejše razmestitve in boljše organizacijsko-tehnološke usklajenosti; možnost popolnejšega izkoriščanja letnega delovnega časa z boljšo delovno disciplino, zlasti s točnim spoštovanjem začetka in konca delovnega dne, z zmanjšanjem neopravičenih izostankov, z boljšo pripravo dela, z uvajanjem znanstvene organizacije delovnega procesa ter z uvajanjem druge in tretje izmenjave tam, kjer so za to podani pogoji; možnost gospodarnejšega poslovanja in večje skrbi kolektiva za stalno strokovno izpopolnjevanje vseh svojih članov, za njihovo prekvalifikacijo če bi bilo potrebno, in za njihovo pravilno razmestitev — ker so to pogoji za večje delovne učinke in višje osebne dohodke; možnost učinkovitejšega spodbujanja iznajditeljev in racionalizatorjev ter aktivnosti za izboljšanje proizvodnje in prometa nasploh.

3. Odkrivanje in aktiviranje notranjih rezerv v delovnih organizacijah ter druge priprave v zvezi s prehodom na nov delovni čas je treba nujno povezati z nadaljnjim izpopolnjevanjem notranjih razmerij v delovnih organizacijah, zlasti razmerij pri delitvi dohodka, pri čemer je treba v ta razmerja vključiti čim več elementov spodbude, ter z nadaljnjim izpopolnjevanjem organizacije podjetij po delovnih enotah, s čimer se zagotavlja večja prizadevnost vseh delovnih ljudi za hitrejši razvoj proizvodnje in produktivnosti dela.

4. Vse delovne organizacije naj ob popolni pritegnitvi občinske skupščine, gospodarske zbornice in sindikalnega sveta pripravijo takšen začetek in konec dela oziroma takšen raspored delovnih ur, ki bodo vsem delovnim organizacijam v občini olajšali učinkovit prehod na krajši delovni čas. To velja zlasti za delovne organizacije na področju trgovine, komunalnega prometa in javnih služb.

5. Na podlagi omenjenih in drugih analiz in načrtov naj predvidijo vse delovne organizacije, v katerem zaporedju in v katerih rokih se bodo lotevale ukrepov iz tega sklepa, in ali nameravajo preiti na 42-urni delovni teden naenkrat ali v etapah, in določijo pri tem trajanje posameznih etap in skrajšanje delovnega časa v vsaki posamezni etapi.

6. Delovne organizacije, ki se po odloku o pripravah delovnih organizacij za prehod na 42-urni delovni teden (»Uradni list FLRJ« št. 25/64), čigar uporaba je podaljšana z zakonom o veljavnosti predpisov o začasnih ukrepih, izdanih na podlagi prvega odstavka 6. člena ustavnega zakona o izvedbi ustave, odločijo za praktično preverjanje učinkov krajšega delovnega časa, smejo začeti s praktičnimi poizkusi šele, ko končajo potrebne priprave.

7. Pri vseh pripravah delovne organizacije mora sodelovati čim neposredneše vsak član kolektiva, da bi organi delovne organizacije pravočasno in učinkovito rešili to zahtevno, odgovorno in družbeno pomembno nalogo.

Priprave so torej zahtevne in obsežne. Vsako zavlačevanje je zato tvegano, ker bo ali podaljšalo čas do praktič-

nega prehoda ali pa bomo šli v prehod slabo pripravljeni, kar ima seveda lahko težke posledice.

Morda bi ob tej priliki omenili, da so v tovarni SAVA že sprejeli sklep o prehodu na ta skrajšani delovni teden, se pravi, da so s pripravami daleč pred nami.

Osnova za prihranek na materialu

V predzadnji številki našega lista smo načeli eno izmed kožljivih vprašanj — stimulacijo za prihranek na materialu. Zdaj, ko je napravljena osnovna in bežna analiza o pogojih ugotavljanja prihranka na pomožnem materialu v plemenitilnici I, lahko registramo osnovne značilnosti in težave na katere smo naleteli pri reševanju tega problema obrata EE plemenitilnica I, ki pa je tesno povezan z drugimi, morda še bolj perečimi vprašanji v podjetju kot celoti. Mnjenja smo, da je osnovno, predno govorimo o realnem prihranku in s tem v zvezi o stimulaciji, da uredimo skladiščno službo in v zvezi z njo tudi evidenco. Sedanji sistem primitivnega izdajanja blaga (materiala) iz pomožnega skladišča barv in co» iste naročilnice. Postopek pri

kemikalij v obratu I nikakor ne ustreza in je zato nujno, da prihaja do diferenc in nesorazmerij. Tudi poslovanje v barvni kuhinji, ki je tesno vezana na to skladišče, ne nudi realnih podatkov, saj barvna kuhinja nima niti podatkov o tem, kakšne količine in vrste barv ter kemikalij je sprejela iz skladišča. Barvna kuhinja ima podatke o naročenih vrstah in količinah, ne pa tudi o dobavljenih. Analiza je pokazala, da pri tem nastajajo precejšnje razlike. Kuhinja mora prikazati na eni strani prejem materiala, na drugi pa izdajo, ki mora z upoštevanjem zalog biti enaka prejeti.

Do teh razlik pride zaradi različnega vpisovanja na »nabavni-

sestavi nabavnice je tak, da dajejo barvna kuhinja in tudi drugi oddelki skladišču naslednji dan dobavnico za pretekli poslani dan. Skladišče dobi le dva izvoda, od katerih gre eden v materialno knjigovodstvo, drugi pa ostane v skladišču. Na ta dva izvoda opiše skladiščnik izdane količine. Barvna kuhinja in vsakdo drugi pa ima na svojem izvodu napisane le naročene količine. Tako ima skladišče možnost, da vpiše kot izdano poljubne količine, potrošnik — v našem primeru barvna kuhinja s tiskarno — pa o dejanski obremenitvi nima pregleda.

Sama poraba barv za posamezne tiskarske stroje oziroma artikla mora biti točno vodena tako, da se lahko vsak trenutek izračuna dejanska poraba in napravi primerjava z normirano.

Za vse to, oziroma za sam obračun realnega prihranka na materialu, pa je osnovno troje: realni tehnično in vrednostno izdelani normativi, točno zajemanje porabe in stalne cene. Dokler ne bodo rešene te tri osnovne točke, ne moremo govoriti o resničnem in dejanskem ugotavljanju ustvarjenega prihranka. Razumljivo je, da morajo pri postavljanju normativov služiti kot osnova le recepti colorista, ki za vsako varianto predpisuje porabo barv in kemikalij za enoto proizvoda. Recept oziroma tehnični normativ porabe pa spet ni stalen. Pogosto pride do sprememb zaradi novih sestavin (barv in kemikalij), zaradi novih barv, ki jih mora proizvodnja uporabljati zaradi tržnih razmer namesto prvotnih po tehničnem normativu določenih barv in kemikalij. Nemogoče pa je zahtevati hitre rešitve v sedanjem stanju, ko funkcijo colorista opravlja obratovodja, ki je zaposlen oziroma preobremenjen z operativnimi posli.

Podatki o dejanski porabi n. pr.: tiskarskih barv in kemikalij zaradi pomanjkljivega evidentiranja ne morejo dati točno osnovo za obračun porabe materiala, ki pa sedaj služi tudi za kalkulacijo cen. Zato bodo morali tiskarji voditi bolj točno evidenco kot doslej.

Smatramo, da je obračunavanje prihranka pri materialu po dejanskih tržnih cenah neprimerljivo. Ker bi tu šlo za stimulacijo neposrednega proizvajalca na določenem delovnem mestu, ne morejo pri tem obračunu obstojati gibljive cene, pač pa edinole stalne. Delavec vsekakor ne more vplivati s svojim delom pri stroju na tržne cene materiala, ki ga uporablja za izdelavo določenega artikla in ne bi smel biti prizadet, če se je cena neki barvi ali kemikaliji na trgu spremenila.

Razumljivo je, da predlog za stimulacijo na prihranek zaradi omenjenih težkoč ni mogoče napraviti čez noč, ker smatramo, da mora biti temeljito študijsko obdelan in mora kot osnovo upoštevati stvarno stanje v obratu in če hočete v celotnem podjetju. Pogoj, ki sedaj obstojajo za relativno realno ugotavljanje prihranka na materialu, vsaj trenutno še niso zreli in bodo potrebno odstraniti oziroma rešiti vse navedene težave, predno bomo lahko pristopili k realnemu obračunu prihranka na materialu.

Uredništvo

J. J.

Ponovno o poteku nesreče v plemenitilnici I.

V 5. številki našega glasila smo objavili članek o vzrokih in poteku nesreče v plemenitilnici I. V takratnem članku nam je te podatke za objavo napisal varnostni tehnik tovariš Jože Smid, in sicer na osnovi zapisnika o nesreči. Ker pa na tem zaslišanju ni bil navzoč tudi ponesrečeni tovariš Jakob Malovrh, smo od njega dobili nekoliko drugačen opis dogodkov. Tovariš Malovrh želi, da ta opis tudi objavimo. Ker uredništvo ne more presoditi, kdo oziroma kateri podatki so pravilni, bo objavilo tudi drugi sestavek, medtem ko bo končno odločitev prinesel merodajni organ.

Tovariš Malovrh pripoveduje takole:

»Dne 15. aprila sem delal na starem raztegovalnem stroju, ki vleče blago iz belilnice. Stroj stoji poleg razpenjalno-sušilnega. — Okrog 15. ure je prišel mimo tovariš Jože Gašperšič s polno steklenico vode in me polil po hrbtu tako močno, da sem bil pošteno moker. Sam se zaradi tega nisem razburjal, pač pa sem prisil tovariša Otničarja, da bi dal še meni malo vode, ker sem bil žejen. V tem trenutku me je hotel politi tudi tov. Otničar, vendar mu je steklenica padla na tla in se razbila. Razbite dele steklenice je vrgel pod stroj, na katerem sem delal, in na mizo, kamor sem zlagal blago. Jaz sem ga posvaril, naj tega ne dela, ker ga bom drugače prijavil mojstru. On pa je vzel vse skupaj za šalo in dejal, da ga bo zabil v tla, če pride k njemu. Pomislil sem, da je bolje pustiti zadevo na miru, in odšel po novo mizo, ker je bila omenjena že polna blaga. Vodja mi je povedal, da bom novo mizo lahko dobil šele po malici, pa sem se zato odšel umiti v belilnico.

Na poti v belilnico sem prišel mimo razpenjalno-sušilnega stroja, kjer sem poprosil tov. Gašperšiča, naj mi da po malici prazno mizo. Le-ta pa je v tem trenutku navalil name, me vrgel na mizo in rekel Otničarju, naj me drži za nogo. Tov. Otničar je to tudi storil. Gašperšič mi je začel odpenjati hlače z namenom, da me sleče, in ker nisem miroval, mu to ni uspelo. Zagrozil mi je, da me bo dal na dvigalo, kamor sta me tudi odnesla. Tam sta me položila na dvizno mizo tako, da sem imel levo nogo do sredine stegna čez rob mize. Gašperšič me je držal za roke in hrbet ter

me tiščal na mizo. Ko je ugotovil, da se ne morem braniti, je rekel Otničarju, da mizo lahko dvigne. Pritisk na stikalo me je dvignil preko prečne varnostne ograje do druge prečke. Ko sem zakričal, sta se oba močno prestrašila in mizo zopet spustila. Ko sem stopil na desno nogo, in se iz dvigala težko izvlekel, sem ugotovil, da imam levo nogo ziomljeno. Povzročitelja nesreče sta se norčevala, češ, da lahko stojim, ker je noga le nekoliko zvita. Ko sem jima dokazoval, da je noga zlomljena in ju prosil, naj gresta po mojstra, sta se mi smejala in rekla, da bo to samo prešlo.

Iz belilnice je takrat prišel preddelavec tov. Lebar, ki je takoj odšel po mojstra ter ga o nesreči obvestil. Po posredovanju mojstra so me takoj odnesli oz. odpeljali v kranjski zdravstveni dom. Trditev povzročiteljev, da sta to naredila zato, ker me nista mogla odgnati od dvigala, je neresnična, saj tam mimo hodijo vsi v bližini zaposleni delavci. Res pa je, da sta to naredila zgolj zato, ker nisem dovolil, da bi me slekla.

Glede otročarije bi pripomnil le to, da bi, če bi bilo tako, gotovo ne dobil tekmovalne licence, in tudi ne bi tekmoval v mednarodni konkurenci.

Iz navedenega sledi, da je vsebina objavljenega sestavka v 5. številki lista neresnična, in zahtevam, da da tov. Smid ustrezni popravek!«

Razumljivo je, da bomo objavili tudi ugotovitve, ki jih bo naredil že prej omenjeni in merodajni organ. Do takrat pa o tej zadevi v Tekstilcu ne bomo več pisali, ne glede na željo enega ali drugega od prisotnih.

Kako je v Novigradu

Večkrat sem povprašal tega ali onega člana kolektiva, ki je letoval v našem naselju v Novigradu, kako je bil zadovoljen s tamkajšnjimi razmerami. Dobil sem kaj različne odgovore, na osnovi katerih ni bilo moč napisati objektivnega oziroma vsaj večidel resničnega sestavka. Zaradi tega sem se odločil, da svoj dopust tudi sam preživim v tem naselju, da bi se lahko prepričal o resničnosti in neresničnosti prej zbranih podatkov.

Moram reči, da je med nami kar dosti takih, ki napibnejo majhne napake do skrajnosti, medtem ko gre vse dobro, pravilno in lepo mimo njih. Vesel sem, da njihovega mnenja nisem objavil, ker bi tako naredil veliko krivico tamkajšnjemu osebju in vsem tistim, ki vestno in vzorno skrbijo za življenje naših članov v tem naselju.

KAKO JE TOREJ V NOVIGRADU

Ko prideš z avtobusom v naselje, že čaka upravnik, ki v kratkih besedah nove goste pozdravi in jim pove, kje in kako se kaj dobi in uredi. V administraciji naletiš na prijaznega upokojenca tovariša Cegnarja, ki hitro in ljubezljivo uredi vse formalnosti in potrebna plačila. Tam dobiš tudi rjuhe in ostalo posteljnino, vkerati pa napotke in pojasnila, če ti kaj ni jasno in znano. Tam dobiš tudi dodatne bone za hrano in podobno. Vse gre hitro in brez odvečnega čakanja, torej v tvoje zadovoljstvo.

Prvi dan ko prideš, seveda ne moreš takoj v hišico, ker imajo ta dan prednost še dotedanji koristniki. Spoznamo pa seveda lahko odložiš prtljago, se umiješ, malo ogledaš prostore in povprašaš to ali ono. Ob 16. uri pa hišico prevzameš in postaneš njen lastnik vse do odhoda. Ob prevzemu mora biti hišica očiščena, tla v sobah zbrskana in veranda lepo poribana. To seveda ni posebno težko, če dnevno skrbiš za red in snago.

Prvi dan je nekoliko neprijetno s prehrano, ker ni dovolj prostora za vse stare in nove goste. Treba je torej malo počakati, da prideš na vrsto. Takšne razmere pa so povsod — mislim v drugih naseljih — ker trenutno ni možna boljša rešitev. Huje je to, da tudi druge dni ni dovolj prostora za enkratno postrežbo vseh gostov. To vprašanje bo treba urediti, saj je prostora za razširjeno jedilnico dovolj. Posebno neugodno je taktat, če je deževje, ker so spodnji prostori jedilnice zaradi izpostavljenosti dežju skoraj neuporabni. Ob takih dneh smo morali jesti celo v tri vžmene. Iste težave nastopijo seveda tudi ob večerjeh. Ustrezne investicije bo torej že treba najti, ker omenjeno čakanje ni niti prijetno niti udobno.

Problem zase je odnašanje hrane na pladnjih v hišice. Razumem, da včasih razmere človeka prisilijo, da nese hrano bolnemu otroku ali sostanovavcu. Nositi hrano v hišice vsak dan in vse obroke pa se mi

zdi pretirano in čudnaško. Kljub tej pretiranosti pa se ne bi spotalnil ob to prenašanje hrane, če ne bi zaradi njega nastopal dnevno problem postrežbe ostalih gostov. Morda je slučaj, da so bili prenašavci prav v času mojega dopusta bolj številni in brezobzirni, kakorkoli že, hoteli so dobiti hrano pred okenčkom vedno takrat, ko so imele strežnice največ dela. Skoraj pri vsakem obroku so zato morale strežnice čakati ob strani, gostje pa za mizami, da so milostljive naložile svoje pladnje in odjadrale v hišice. Šele nato so lahko prišli na vrsto ostali. V prihodnji sezoni bo treba tudi ta problem ustrezno rešiti, in sicer sta dve možnosti: ureditev dodatnega okna za prenašanje hrane s pladnji ali pa določitev ustreznega časa, ki ne bo oviral redne postrežbe. Mnogi člani so se namreč upravičeno razburjali in pritoževali, nekateri pa so »pogrunjali« tudi kaj primerne šale.

Ko že govorim o menzi, bi obdelal še hrano. Splošno je bila hrana pestra in zelo okusna, le polovični zajtrki so bili enolični — vedno maslo in marmelada. Normalnemu človeku so količine popolnoma zadostovale, če pa je seveda kdo navajen žrti, je dobil lahko tudi »repete«. Hrana je bila izredno nasitna in vedno lepo servirana. Razen juh je bila vedno pravilno topla, kar je izredna redkost ob Jadranu (V Fiesi so bile leta 1961 in 1962 tople večerje vedno mrzle!). Postrežba je bila

hitra, vzorna in pohvale vredna. Kot postrežnice pa so vse pohvale vredne tudi kuharice. Šel sem večkrat v kuhinjo in moram reči, da je ob vsaki priliki bila skrajno čista in prav tako tudi njeno osebje. Še nikjer nisem našel na tak red in čistočo, pa si lahko predstavljate, da sem zato jedel z užitkom kot doma.

Enak red kot v kuhinji je vladal tudi v bifeju. Posebno razveseljivo je, da si lahko dobil razne pijače, tople ali mrzle, ob vsakem času, kadar je odprt. Tudi tu je bila postrežba hitra in prijetna.

PLAŽA IN RAZVEDRILLO

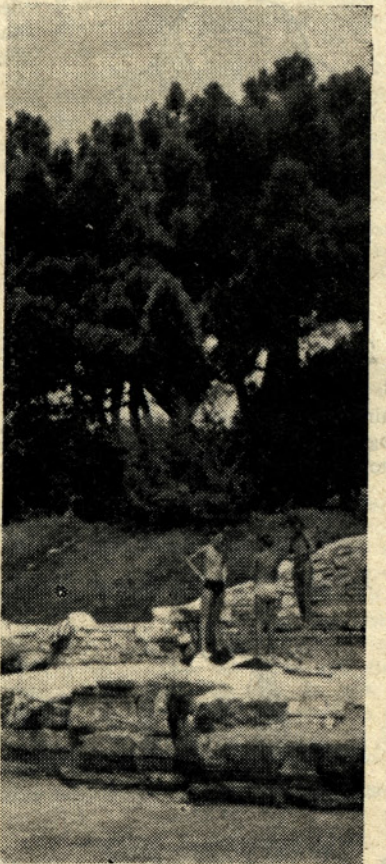
Na plaži je bilo dovolj prostora za vse domače goste. Na žalost pa so hodili na našo plažo tudi tujci, kar je zmanjšalo udobnost, saj smo zato morali strmo paziti na svoje reči. To vprašanje bo treba tudi primerno urediti v prihodnji sezoni. Pri vstopu v morje še vedno drsi, pa smo nekateri kar krapko telovadili in se zvijali, drugi pa so ugotovili, da so skale trše od kosti. Morda je zadeva v redu takrat, ko je morje mirno, medtem ko je vstop še vedno nevaren, če so valovi. V času mojega dopusta pa je bilo morje vse dni zelo valovito, padci in ranitve pa ustrezno pogostejše. Čeprav je plaža cementirana, bi vendar predlagal, da bi jo opremili z lesenimi pričinami, ki bi nudile članom udobnejše počivanje in sončenje. Človek se nerad uleže na sam cement, ki je bil dostikrat rdeč in umazan. Prične bi lahko izdelali v podjetju in ne bi predstavljale posebno velikih stroškov, le malo razumevanja in dobre volje.

Jasno je, da nekateri člani ne prenesejo morske vode na obrazu in drugod. V ta namen je postavljen tudi tuš, ki ga pa na žalost ni bilo možno koristiti, ker je bil skoraj vedno zaprt. Tisto urico pred kosilom in od 17. ure naprej bo zato treba malo raztegniti, da se bodo lahko tuširali tudi tisti, ki gredo s plaže pred enajsto oziroma sedemnajsto uro. Neugodno je namreč hoditi k sosednjemu tušu, ker morajo tudi oni plačati porabljeno vodo kot vsa ostala podjetja.

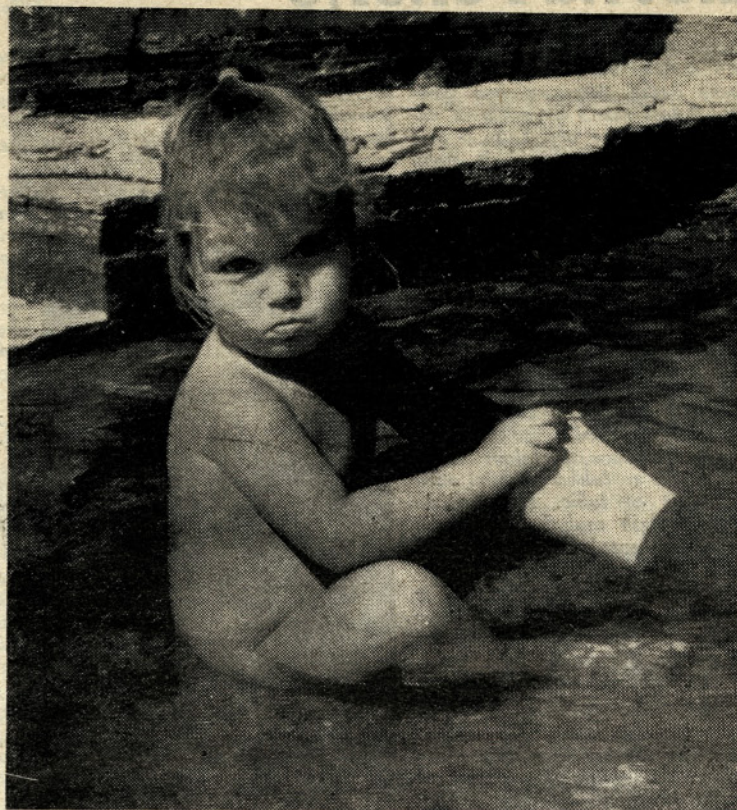
Vse premalo pa je raznih pripomočkov in naprav za razvedrilo starih in mladih letovavcev. Nekaj dodatnih gugalnic (tudi dvojnih visečih), kegljiče na visečo kroglo in podobno bo nujno narediti do prihodnje sezone, če naj bo dopust res udoben in vsestransko zadovoljiv.

OPRAVIČILO

Jaz, letišči čolničnik se vsem članom lepo opravičujem, ker tokrat nisem v listu. Meni nič, tebi nič me je urednik enostavno vrغل ven, da je lahko objavil druge klobasarije. Od danes naprej sva zato postala sovražnika. Prepričan naj bo, da to zanj ne bo posebno koristno. Bom pa prihodnjic za vas, dragi moji verni bravci, napisal kaj več in še bolj zanimivega. L. Č.

Del plaže našega naselja v Novigradu. V ozadju so čudovite pinje, ki nudijo prijetno senco

Letos je Lili že za eno leto starejša in še vedno srčkana

NAGRADNI RAZPIS

Ker so stalno težave zaradi pomanjkanja gradiva, je sklenil uredniški odbor, da bo v prihodnje nagradil tri najboljše prispevke z vnaprej določeno temo. Tokrat je tema: O DOPUSTU. Tekmuje lahko vsak član kolektiva! Pošljite prispevke najkasneje do 27. septembra v uredništvo! Posebna komisija jih bo ocenila, tri najboljše pa določila za nagrade.

Prispevki naj obsegajo največ tri tipkahe (ročno pisane) strani! Sestavku lahko priložite tudi slike! Vse vam bomo honorirali! Uredništvo

Čas dopustov je za nami

Od maja do septembra odhajamo drug za drugim na dopust, da se odpočijemo in nabereemo spet novih moči za delo. Mnenja sem, da bi o tem pač morali izvedeti kaj od članov kolektiva, pa na žalost ni tako. Vsi mi, pa kolikor nas je, smo doživeli in videli kaj lepega v tem času, in vendar trdovratno molčimo. Mar ne bi bilo primerno in zanimivo, če bi take doživljaje opisovali v našem listu. Vsaj nekateri.

Ti tovarišica tam iz predilnice, ki se vse leto veseliš da boš šla v rodni kraj v lepo Prekmurje. Videla si gotovo kaj zanimivega, kak značilen domač praznik? In ti tovariš iz delavnice, ki te vsako nedeljo vidimo oboroženega s fotoaparatom in nahrbtnikom, kako se drenjaš v avtobus. Gotovo si tudi med dopustom obiskal naše lepe gore in napolnil svoj foto aparat z lepimi posnetki — zakaj ne opišeš teh lepot in ne priložiš nekaj lepih posnetkov? Uredništvo nas je že večkrat opozorilo, da so lepi fotografski posnetki naših fotoamaterjev vedno dobrodošli. Očka in mamica iz tkalnice, bila sta s svojimi malčki na morju. Ali res niste doživeli nič lepega ali pa morda smešnega, neprijetnega? Je bilo povsod vse v redu? Ne zamerita, skoraj vama ne moremo verjeti. Pa vi tovariš, ki odhajate po službeni dolžnosti po naših domovini in tudi v tujino. Ali ste taki pusteži, da nič lepega

in zanimivega, ne vidite? Urednik se pritožuje, da mu dostikrat zmanjka gradiva za nekaj vrstic in za kak posnetek, pa si mora potem pomagati s tujo navlako. Mar se ne bi lahko potrudili vi tovariši in tovarišice, in mu pri-skočili na pomoč?

Poglavje zase ste pa naši športniki, ki vas tudi nimamo malo. Udeležujete se v raznih panogah, hodite na tekme in športne prireditve, turnirje in podobno, pa zelo malo daste od sebe. Takle majhen članek je prava poživitev za časopis, ki ni namenjen za strokovne članke, temveč mora objavljati tudi dogodke iz ostalega dela in življenja. Kakšna športna ali počitniška cvetka torej ne more škodovati. Kar pogledajte druge podobne časopise. Vsebujejo resne članke in razprave, povsod pa najdeš tudi potopise, športno rubriko, humor, modo in podobno.

Upamo, da tole opozorilo ne bo zaman in da bo urednik kmalu doživel pravi dež vaših prispevkov. Posebno želi prispevke članov iz obratov, ki niste tako zelo večji pisanja. To naj vas nikar nič ne moti. Glavno je dogodek, ideja, kar pa zadeva slovico in pravo obliko, za to bo že urednik poskrbel sam. Kar korajžno začnite in pomagajte, pa saj je težak samo začetek.

M. H.

Pokal v Preboldu

Naši šahisti so na moštvenem šahovskem brzoturnirju jugoslov. tekstilcev v Preboldu osvojili prvo mesto in prehodni pokal

V okviru praznovanja savinjskih hmeljarjev »Hmeljarski likof« je tamkajšnje turistično društvo organiziralo med drugimi prireditvami tudi I. moštveni šahovski brzoturnir jugoslovanskih tekstilcev. Od osemnajstih prijavljenih ekip se jih je turnirja udeležilo trinajst in je bila konkurenca precej močna. Zlasti močne so bile ekipe iz Duge Rese, Prebolda in Maribora. Iz našega podjetja sta sodelovali dve moštvi.

V dobrih štirih urah se je zvrstilo dvanajst kol. Favoriti so se kmalu pokazali in tako je napetost vse bolj naraščala. Vse do zadnjega kola se ni moglo zagotovo vedeti kdo bo prvi: Tekstilindus I ali Duga Resa I. No, naši fantje iz prve ekipe (Škrab, Berčič st., Berčič ml., Djordjevič, Zbilic) so se dobro držali in nabrali največ točk: 41 in pol. Drugo je bilo moštvo Duga Resa I, tretje Prebold I in tako dalje. Druga ekipa iz našega podjetja — »Tekstilindus II« je nabrala 21 in pol točke in zasedla 10. mesto.

Za doseženo prvo mesto so naši šahisti dobili praktično nagrado in prehodni pokal, ki ga bodo morali drugo leto braniti morda še v hujši konkurenci.

A. M.

Za otroke je bazenček zelo pripraven in praktičen

izlet na Pohorje

Vsakokrat ko greste na svoje delovno mesto, vas pot vodi mimo oglasne deske. Mnogim med vami pa na žalost razna obvestila in napotki ne padejo v oči. Tako je bilo tudi sedaj. Majhen listič je vabil in obveščal člane kolektiva, da se udeležijo izleta na Pohorje. Priznati moram, da nekateri niste niti malo pomislili, drugi pa ste imeli kar preveč pripomb čes: »Kaj pa je take izlet?« Pa vam rečem, da izlet ni bil dolgočasen, pač pa prav prijetno razvedrilo in užitek za udeležence.

Bila je nedelja. Težki oblaki so prekrivali nebo in cesta, ki vodi do obrata I, je bila vse prej kot lepa. Pravi pravcati slalom moraš opraviti, da se lahko prebiješ med kopico luž in lužic. No, končno smo po dolgih mukah in težavah le prišli do avtobusa in se stlačili vanj. Tu je takoj prevzel komando naš vodja tov. Likozar, ki je vsakemu odredil sedež v splošno zadovoljstvo vseh. Kljub slabemu vremenu je bil kaj židane volje. Tudi meni je rad dovolil, da sem ga (slikal) »pritisnil«.

To vkrčavanje v našo cestno ladjo pa ni šlo kar brez ovir. Neka tovaršica iz obrata II je namreč pozabila naravnati budilko, in ker nismo hoteli motiti njenega preveč zaslužnega spanja, smo se odpravili kar brez nje. Bila je pa še zgodnja ura in temu primerno razpoloženje naših predragih mornarjev (tovarišev) torej nič prida. Končno so prevzele pobudo tovaršice. Posebno se je odlikoval njihov kvartet, ki je že na začetku poti izpraznil steklenico pravega domačega češnjevca. Zauzam naj vam le to, da je bil kvartet predstavniki nekega oddelka iz tkalnice I. Bolj ko smo se bližali Trojanam, bolj je ta kvartet pešal. In ena izmed teh tovaršic je že od sobotnega dela (privatnega) in pa seveda ob podpori ALKO-ta kmalu zaspala. In tako smo prispeli do naše prve postaje — gostilne na Trojanah. Tam se je vsak od nas malo odpočil in pa seveda odžejal. Harmonika je tudi nerazpoložena spravila v pare in ples je bil tukaj. Tudi drugi gostje so z odobravanjem spremljali naš kar prekratek postanek. Po odhodu iz Trojan je kvartet zamenjal velik, suh in obenem zelo prikručen »atek«. Med njegovim pestrim govorjenjem je že zvinil kako neumnost, pa je bil potem deležen splošnega odobravanja prisotnih. Upam, da mi ne bo zameril, če njegovega imena ne izdam.

Pot nas vodi naprej proti Celju, kjer že srečujemo obiravce zelene-ga zlata — hmelja. Velikokrat smo jih bodrili kar skozi okna. Po strmi gozdni poti, ki vodi do kočice na Osankarici, smo se bližali cilju našega izleta. Tu velja napisati nekaj besed še o kačipotih, ki naj bi tujca pripeljali do kočice in na kraj, kjer je padel Pohorski bataljon. Kačipotov namreč ni in tako smo tudi mi, kot mnogi drugi, krenili v nasprotno smer. Smo pa napako kmalu odkrili, se vrnilo in končno

le prišli do kočice, kjer je bila najprej na vrsti tako imenovana »nabrana prebivalcev«. Potem smo s pomočjo starih borcev in oskrbnikovih bčenk našli tudi kraj, kjer je padel legendarni Pohorski bataljon. Ogladali smo si kraj in pa tudi posamezne spomenike. Po

Otroci iz Skopja v našem domu v FIESI

(dalje s 1. strani)

prišli v Slovenijo, na ta tri mesta, bo možno organizirati redni šolski pouk, kar bi bilo povsem nemogoče, če bi otroci ostali raztreseni po raznih krajih, to še tembolj, ker primanjkuje makedonskega učnega kadra.

Tako je bil pripravljen načrt, da se organizira posebna makedonska šola v Fiesi, katero bi obiskovalo 400 do 500 makedonskih otrok. Ti otroci bi bili nastanjeni v počitniških domovih v Fiesi, ki preko zime itak stoje prazni. Makedonski otroci bi ostali v Fiesi do konca aprila prihodnjega leta, nakar bi se jih premestilo delno nazaj v Skopje, delno pa v druga mesta, tako da bi delovni kolektivi v začetku maja zopet prosto razpolagali s svojimi počitniškimi domovi in jih uporabljali za letovanje.

V zvezi s tem naj omenimo sklep Zveznega sekretariata za prosveto in kulturo, po katerem se pouk na šolah za učence s področja Skopja skrajša v tem šolskem letu od 220 na 140 učnih dni. Občinska skupščina Piran bo ustanovila poseben začasni dijaški dom v Fiesi, ki bo vodil vse posle v zvezi z nastanitvijo in oskrbovanjem skopskih otrok. Vsi stroški se bodo krili iz sredstev Sklada za pomoč Skopju — tako da delovni kolektivi ne prevzamejo v zvezi s to akcijo nobenih finančnih obveznosti.

Republiški sekretariat za šolstvo se je obrnil na vsa podjetja, ki imajo v Fiesi počitniške domove, s prošnjo, da jih stavijo začasno na razpolago za namestitev

kratkem postaneku smo se nato vrnili v kočico in tam prebili še par prijetnih uric.

Ob povratku smo se ustavili v zdravilišču Dobrna in občudovali prelepe kraje, vrvež ljudi, motorizacijo vseh tipov in registracij. Vendar je bil naš čas skopo odmerjen, pa smo morali dalje.

Naš zadnji postanek je bilo mesto VELENJE. In kaj naj vam povem o Velenju? Vse premalo bi bilo, če napišem, da je zelo, zelo lepo mesto. Je to mesto, ki te prevzame na prvi pogled. Velike, lepe in sončne stolpnice, urejena sprehajališča, lepi trgi in ulice, lepo urejeni parki, otroška igrišča, jezero, skratka je čudovito in edinstveno. Vse prekratek je bil postanek, da bi se človek lahko naužil lepote tega rudarskega mesta.

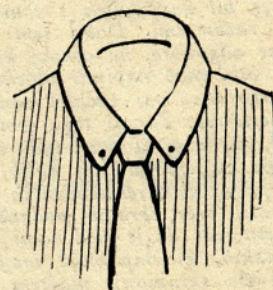
Že hitimo zopet nazaj proti Trojanam, kjer ne najdemo niti prostora za naše najbolj lačne in žejne tovaršice. Hitimo dalje, ustavimo se še enkrat, dvakrat, povsod zasedeno in že brzimo proti Kranju. Mimogrede smo se ustavili še v Lahovčah, kjer so nas pogostili hitreje kot kjenkoli v Kranju. Prijazni »kelnarici« še plačamo za pitke in hajdi proti Kranju. Zopet se oglasi harmonika in pesem doni, čeprav brez prave melodije. Bolj ko se bližamo Kranju, bolj gosto dežuje.

Tež

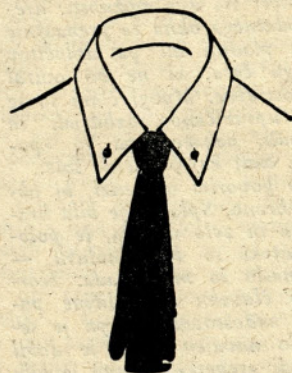
MODA - tokrat za moške

Tudi moška moda prinaša letos spremembe pri oblekah in pri srajcah. Ovratniki srajc s pristrženimi konicami se umikajo ovratnikom z dolgo konico ali lastavičjim repom, kot nekateri te vrste ovratnike imenujejo. Letos pripenjajo konice ovratnikov z gumbi ali dvoglavo iglo. Čeprav nekateri kreatorji ne upoštevajo več belih srajc, jih drugi še vedno forsirajo, saj je za svečane priložnosti in k temni obleki bela srajca najlepša.

gumbi, spredaj pa ima širok prešit rob.

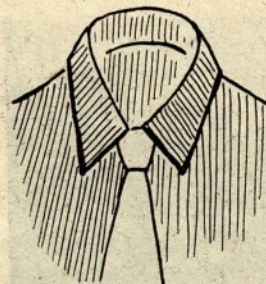

1. Enobarvna ali bela moška srajca s podaljšanimi konicami in z gumbi pripetim ovratnikom.

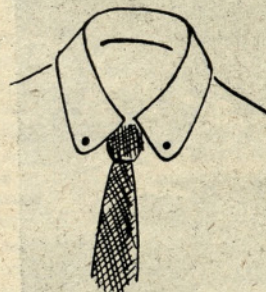
1

2. Srajca iz vzorčastega popelina ali podobnega blaga s podaljšanimi konicami.

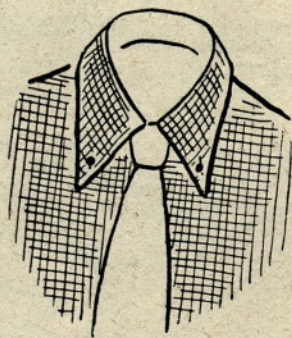
2

3. Bela srajca z okroglo pristrženim ovratnikom, ki je pripet z dvoglavo iglo, je primerna za svečane priložnosti.

3

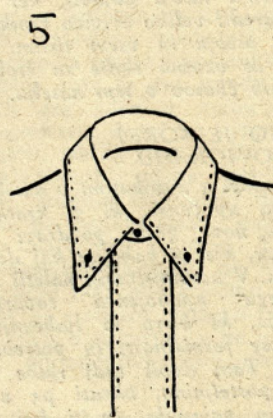
4. Srajca iz vzorčastega blaga ali popelina s podaljšanimi konicami ovratnika, pripenjamo ga z gumbi.

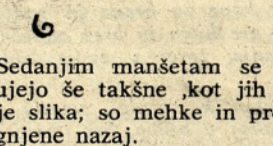
4

5. Srajca za svečane priložnosti je narejena iz rahlo vzorčastega ali progastega popelina. Ovratnik je za razliko od drugih bel in pripet z iglo pod kravato.

6. Enobarvna srajca z dolgimi konicami ovratnika, pripetega z

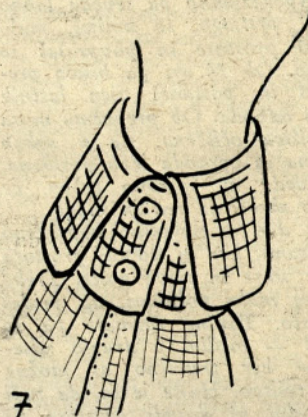

5

6

7. Sedanjim manšetam se pridružujejo še takšne, kot jih prikazuje slika; so mehke in prosto zapognjene nazaj.

7

8. Končno še srajce, ki niso okusne. V našem podjetju pa tudi zunaj je videti, da moški uporabljajo za srajce tudi desene, ki so namenjeni izključno le v dekorativne potrebe, to se pravi: za razna pregrinjala in zavese. Takšni veliki dekorativni deseni iz raznih cvetnih abstraktnih in drugih podobnih motivov niso primerni za

8

moške srajce (kot tudi ne za ženske obleke — o tem drugič). V našem podjetju izdelujemo toliko različnih — za moške srajce tudi primernih desenov, da lahko vsak, ki želi srajco iz tiskanega blaga, najde kaj primerne zase. Upam, da vam bodo opisani primeri ugajali, čeprav je tokrat samo za moške.

Saša

Spomenik ženskemu vodu na mestu, kjer je padel Pohorski bataljon